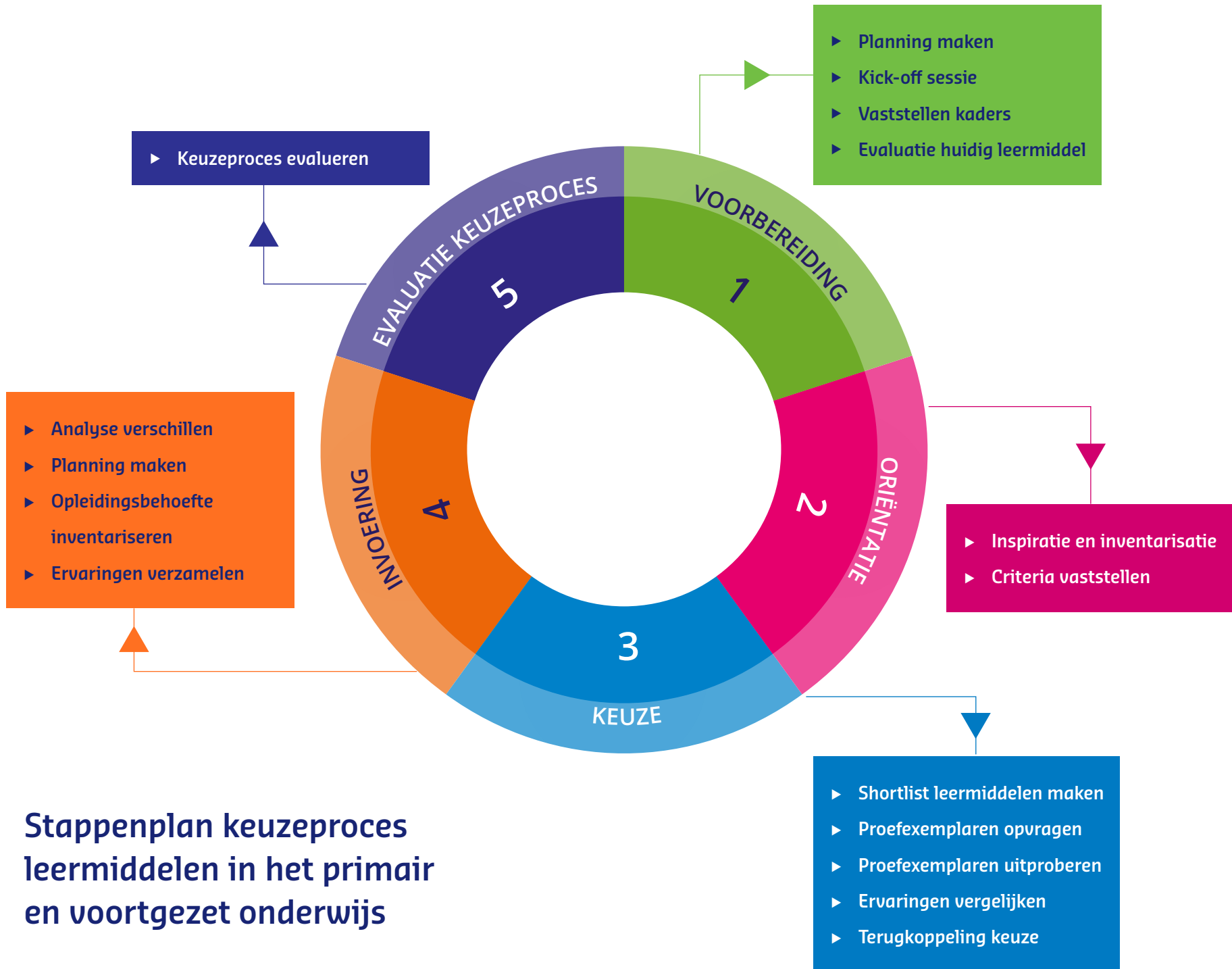

Stappenplan keuzeprocess leermiddelen in het primair en voortgezet onderwijs

Het kiezen van (nieuwe) leermiddelen voor een langere periode, vraagt om een doordachte projectmatige aanpak. In het stappenplan 'Keuzeprocess leermiddelen' staan de vijf fases beschreven die scholen doorlopen. Elke fase bestaat uit verschillende taken, die door verschillende personen in de organisatie worden ingevuld. Door het keuzeprocess als project aan te pakken, maken scholen bewustere en betere keuzes voor passende leermiddelen.

1. VOORBEREIDING

Planning maken

Start ruim op tijd met de voorbereidingen voor het proces, maak een eerste planning en organiseer een kick-off sessie met alle betrokkenen.

► **Tip:** gebruik dit stappenplan voor het opstellen van je eigen plan van aanpak

Kick-off sessie

Stel een selectieteam samen, maak samen afspraken over de aanpak rond het keuzeprocess en verdeel de taken. Maak binnen het selectieteam de verwachtingen duidelijk, bespreek wie de beslissingen neemt en wie waarover verantwoording aflegt. Overweeg of begeleiding van een externe adviseur nodig is.

Vaststellen kaders

Bepaal samen de randvoorwaarden die de school stelt voor leermiddelen. Denk aan de onderwijskundige visie, de visie op het gebruik van technologie, en de budgettaire en contractuele eisen. Gebruik hiervoor de visie en/of het leermiddelenbeleid van de school. Bekijk ook contractafspraken met leveranciers en of de school via SIVON kan samenwerken met andere scholen. SIVON helpt scholen met expertise en bij de aanbesteding van leermiddelen.

► **Hulpmiddel:** *Checklist Programma van Eisen*
Tip: lees het artikel '*Zo komt Stichting Klasse tot een betere keuze van leermiddelen*' over hoe een ander bestuur een financiële analyse van leermiddelen heeft gemaakt
Tip: bekijk op *SIVON* het aanbod van diensten op het gebied van leermiddelen

Evaluatie huidig leermiddel

Stel de plus- en minpunten vast in het huidige leermiddel en vraag eventueel om input van collega's en leerlingen.

Resultaat:

Een planning en een startdatum voor de kick-off sessie.

Resultaat:

Taakverdeling voor alle betrokkenen.

Resultaat:

De kaders en de randvoorwaarden voor het keuzeprocess zijn helder bij de schoolleiding en het selectieteam.

Resultaat:

Een eerste overzicht van wensen voor het nieuwe leermiddel.

2. ORIËNTATIE

Inspiratie en inventarisatie

Doe research naar alle relevante leermiddelen. Vraag informatie op, lees recensies en beoordelingen en vraag ook om ervaringen bij collega's van andere scholen of bij een vakvereniging. Vraag informatie op bij marktpartijen over de leermiddelen.

► **Tip:** bekijk websites van uitgevers, bezoek beurzen als de NOT en IPON, kijk op de website van het *CLU Leermiddelen Adviescentrum* en bezoek de *Onderwijsdatabank EDventure*

Criteria vaststellen

Stel de eisen vast waaraan het leermiddel inhoudelijk moet voldoen.
Welke eisen wegen het zwaarst?

► **Hulpmiddel:** gebruik de *keuzehulp leermiddelcriteria* in de KennisnetWijzer. Deze tool helpt om criteria te bepalen waaraan de leermiddelen moeten voldoen.

Resultaat:

Een goed beeld van het totale aanbod op de leermiddelenmarkt in een longlist met alle relevante leermiddelen.

Resultaat:

Een checklist met criteria. Aan de hand van de checklist vergelijkt het team de leermiddelen.

3. KEUZE

Shortlist leermiddelen maken

Welk leermiddel voldoet aan de eerder vastgestelde criteria en randvoorwaarden? Doorloop de longlist, beoordeel de leermiddelen en stel daarna een shortlist op van de leermiddelen die het meest voldoen aan de criteria.

► **Tip:** gebruik de eerder opgestelde checklist met criteria

Proefexemplaren opvragen

Ga in gesprek met de leveranciers van de leermiddelen op de shortlist en vraag om meer informatie over het leermiddel. Haal ervaringen op van collega's op andere scholen die al met het leermiddel werken. Vraag vervolgens proefexemplaren op van de leermiddelen waar de school mee aan de slag gaat.

► **Hulpmiddel:** bekijk de *vragenkaarten* voor leveranciers

Proefexemplaren uitproberen

Gebruik de proefexemplaren in de klas en haal feedback op van leraren en leerlingen. Noteer de ervaringen in een overzicht zodat u dit kunt vergelijken met de eerder gestelde criteria.

► **Tip:** gebruik de lijst van criteria uit de *keuzehulp leermiddelcriteria* om de leermiddelen te scoren. En haal de ervaringen van leraren en leerlingen op met een evaluatieformulier.

Resultaat:

Een shortlist met leermiddelen die het beste aansluiten bij de wensen van het team en de randvoorwaarden van de school.

Resultaat:

Voldoende proefexemplaren van geschikte leermiddelen.

Resultaat:

Een beeld van de leermiddelen en in hoeverre ze passen bij de visie en werkwijze van de school.

3. KEUZE

Ervaringen vergelijken

Beoordeel de geteste leermiddelen aan de hand van de checklist met criteria: welk leermiddel voldoet het beste? Maak dan een definitieve keuze voor een leermiddel en onderbouw deze keuze met argumenten. Waarom is dit het beste leermiddel en op welke manier sluit het aan bij de visie van de school?

► **Tip:** gebruik alle opgehaalde input en maak een notitie of een korte presentatie waarin de keuze voor het leermiddel wordt onderbouwd

Terugkoppeling keuze

Koppel de keuze voor het nieuwe leermiddel terug aan betrokkenen. Denk aan het bestuur, de schoolleiding en de ouder- of medezeggenschapsraad.

Resultaat:

Een definitieve keuze voor een leermiddel.

Resultaat:

Alle betrokkenen zijn geïnformeerd over de keuze voor het nieuwe leermiddel.

4. INVOERING

Analyse verschillen

Maak met hulp van collega's een analyse van wat het nieuwe leermiddel betekent voor de inrichting van de lessen.

► **Tip:** bekijk de reviewpagina van *Leerling2020*

Resultaat:

Het is helder hoe het leermiddel gebruikt gaat worden in de klas.

Planning maken

De planning hangt af van de verschillen tussen het oude en nieuwe leermiddel. Bij grote verschillen is gefaseerd invoeren een aanbeveling. Begin bijvoorbeeld bij enkele klassen.

► **Tip:** vraag aan andere scholen naar hun ervaring met het invoeren van het leermiddel

Resultaat:

Er is een duidelijke planning en aanpak voor invoering van het nieuwe leermiddel.

Opleidingsbehoefte inventariseren

Bekijk de vaardigheden van leraren en ga na waar zij aanvullende begeleiding of training nodig hebben, al dan niet bij de leverancier van het leermiddel.

► **Tip:** vraag bij de schoolleiding na of er opleidingsbudget beschikbaar is

Resultaat:

Leraren krijgen ondersteuning en weten hoe ze het nieuwe leermiddel effectief kunnen inzetten in de klas.

Ervaringen verzamelen

Gedurende de inzet van het leermiddel, is het belangrijk om de ervaringen te verzamelen. Werkt het leermiddel goed, wat missen leraren nog in de lessen?

► **Tip:** kijk op *Wikiwijs* voor aanvullend lesmateriaal

Resultaat:

Het is bekend hoe leraren het nieuwe leermiddel ervaren, wat goed gaat en wat ontbreekt aan kennis, vaardigheden of aanvullend lesmateriaal.

5. EVALUATIE KEUZEPROCES

Keuzeproces evalueren

Evalueer hoe het keuzeproces verliep: wat ging er goed, wat kon beter en hoe zou het de volgende keer efficiënter kunnen?

► **Tip:** gebruik deze cirkel om per stap of fase op te schrijven wat er goed ging en wat de verbeterpunten zijn

Resultaat:

Het keuzeproces wordt aangepast en voorzien van aandachtspunten voor de volgende keer.

Colofon

Stappenplan keuzeprocess leermiddelen in het primair en voortgezet onderwijs

Datum van uitgave

oktober 2019

Auteur

Willem-Jan van Elk, Kennisnet

(Eind)redactie

Juwan Mizouri, Kennisnet

Vormgeving

Corps/Delta3, Den Haag

Sommige rechten voorbehouden

Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(s) en uitgever van Kennisnet geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Over Kennisnet

Goed onderwijs legt de basis voor leven, leren en werken en daagt leerlingen en studenten uit omhet beste uit zichzelf te halen. Dat vraagt om onderwijs dat inspeelt op sociale, economische en technologische ontwikkelingen. Kennisnet ondersteunt besturen in het primair onderwijs (po), het voortgezet onderwijs (vo) en het middelbaar beroepsonderwijs (mbo) bij een professionele inzet van ict en is voor scholen de gids en bouwer van het ict-fundament.

Kennisnet wordt gefinancierd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Over SLO

SLO heeft als landelijk kenniscentrum een unieke focus: de ontwikkeling van het curriculum in het primair, speciaal en voortgezet onderwijs in Nederland. Samen met het onderwijsveld ontwikkelen we de doelen, kaders en instrumenten waarmee scholen hun opdracht vanuit een eigen visie kunnen vervullen. We brengen praktijk, beleid, maatschappelijke ontwikkelingen en onderzoek samen en stellen onze expertise beschikbaar aan scholen, landelijke partners en de overheid.

kennisnet.nl
slo.nl

Kennisnet

Postbus 778
2700 AT Zoetermeer

T 0800 321 22 33

E support@kennisnet.nl

I kennisnet.nl